

A ránk bízott üzenet

Az új evangelizáció szükségessége és jelentősége

P. HARDI TITUSZ OSB
2012. november 16.

οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον,
δύναμις γὰρ θεοῦ ἐστὶν
εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι
Róm 1,16

Előszó

Hardi Titusz vagyok, bencés, abból a monostorból, ahonnan a magyarok evangelizációja elindult 1000 évvel ezelőtt.

Számomra az új evangelizáció nem egy elmélet, amit újra és újra meg kellene határozni, hanem egy világos és sürgető feladat az Úrtól, amit cselekedni kell.

Előadásom célja: rálátást adni az új evangelizációra és abban az első hirdetés helyére és szerepére. Témám *a ránk bízott üzenet jelentősége*.

1. Mi az új evangelizáció?

Miért nevezi az Egyház újnak ezt az evangelizációt? Sokan sokféle igényből vágnak egy új típusú evangelizációra. Vannak, akik valami új evangéliumot várnak az egyháztól: egy könnyűített, komfortos evangéliumot, mentve minden radikalizmustól. Nem kevesen vannak, akik más vallások elemeire nyitott, velük vegyített tanítást várnak az új evangelizációtól. Mások szerint az új médiamódszerek miatt szükséges új evangelizációról beszélnünk.

A II. Vatikáni Zsinaton az egyház figyelme a népekhez – ad gentes – szóló küldetésre irányult, melyre a MISSZIÓ kifejezést használta. VI. Pál már az EVANGELIZÁLNI¹ kifejezést kedvelte, és közben egyre világosabbá vált, hogy a népekhez szóló misszió háttérországá megszünik, ezért ÚJRA-EVANGELIZÁLÁSRA szorul a hagyományos keresztény világ. Míg a népek felé szóló misszióban az ELŐ-EVANGELIZÁCIÓNAK, azaz az inkulturálódás előkészítő idejének van nagyobb jelentősége, addig az újra-evangelizálásban az ELSŐ-EVANGELIZÁCIÓ, vagyis a hit első hirdetése az elveszett kincs.

II. János Pál ideje alatt honosodott meg az új EVANGELIZÁCIÓ kifejezés, mely a népek missziójának és a hitét veszített megkereszteltek újra-evangelizálásának alapvető megújítását jelenti. A legáltalább összefoglaló szintén II. János Páltól származik: „az új evangelizáció új a lelkesedésében, új a módszereiben, új a kifejezés módjában.”²

Isten ma egy új evangelizációs időt, καιρός-t készít elő, ami attól új, hogy amikor kibontakozik:

– **Új lendülettel és lelkesedéssel történik.** Ez a lendület pedig nem más, mint a pünkösdi Szentlélek által táplált tűz, lelkesedés és lendület. Egy olyan evangelizáció, ahol a Lélek a főszereplő³, mert ő győzi meg a világot a bűnről és az evangéliumról és Ő téríti meg. Olyan evangelizátorok hordozzák ezt az új evangelizációt, akik nem akarnak a maguk erejéből téríteni vagy meggyőzni – szemben állva ezzel az elmúlt századok intellektualista evangelizációjával –, hanem megengedik Istennek azt, amit csak Ő tud megtenni: megérinteni, megtéríteni és újjászülni a szíveket. Visszaadják Istennek a neki járó helyet az evangelizációban is.⁴ És ettől lesz nagy lelkesedésük és lendületük: mert meglátják Isten nagy tetteit. A dinamizmus, az erő, a lendület, a lelkesedés a Szentlélekből fakad. *Az új evangelizáció mozgatórugója a Szentlélek.*

– **Új a kifejezés módja, a nyelvezete; máshogy, figyelemfelkeltő módon szólal meg a világban.** Az egyházi beszédeink hiába igazak, mégis ódon és dohos illatot árasztanak magukból. Az evangélium ellenségei pedig igyekeznek elhíttetni velünk, hogy már beszélnünk sem kell a jó hírről. Egy új evangelizátor nemzedék után kiállt e szükség. A világ híreit riporterek közvetítik, de az evangélium jó hírét riporterek nem képesek átadni: a tanítókra, akik nem ismerik Isten közvetlenül, nem kíváncsi a világ. Tanukra van szükség, akik találtak Istennel, ismerik Őt és be tudják mutatni Őt személyesen a világnak és el tudnak vezetni a Vele való találkozásra. A tanuk másképpen beszélnek. Ezek

1. „evangelizatione” EN 2

2. Haiti, 1983. március 24., a Latin-Amerikai püspököknek szóló beszéd

3. A RM III. fejezetének címe a nem magyar fordításokban: „Spiritus Sanctus primas agens in missione”; Valamint VI. Pál mondja: „a Szentlélek az evangelizáció fő munkálója – Spiritum Sanctum in propagatione Evangelii primas agere.” (EN 75)

4. „Az evangelizáció jó módszerei fontosak, de soha, a legkiválóbb módszerek sem pótolhatják a Szentlélek csendes munkáját. Bármekkora legyen is a hithirdető tudása, mindez semmi, ha a Szentlélek nem kíséri. Önélküle a leghatásosabb érvelés sem ér semmit. A legcsodálatosabb szociológiai vagy pszichológiai rendszerek is értéktelenek a Szentlélek segítségével. [...] A Szentléleknek az egész egyház életében döntő szerepe van, de elsősorban az evangelizációs küldetésben nyilatkozik meg. Nem ok nélkül kezdődik az evangelizáció a Szentlélek sugallatára Pünkösd hajnalán.” EN 75

azok a tanúk, akiknek tettei és szavai figyelemfelkeltőek, bátrak és életteli teliek, mert maguk is üzenetté lesznek. *Az új evangelizáció a tanúk ajkáról szól új nyelven.*

– **Új módszereket alkalmaz.** Az Egyház hagyományos módszereiről vizsgaeredményt a mai egyházi helyzet állít ki. Nem az evangéliumot kell megváltoztatni, hanem a módszert, ahogy hirdetjük: nem elég csupán nevelni, előbb megtérésre kell vezetni; nem elég csupán a katekézisz, előbb a kérügma is kell; nem elég csupán megismertetni az igazságot, találkozásra kell vezetni; nem elég hallgatni, részessé kell válni; nem elég szemlélni, tapasztalni kell; nem elég csupán felismerni, dönteni is kell; nem elég csupán az értelmet megszólítani, a teljes embert kell az üzenet elérje...

Mikor lesz képes a Katolikus Egyház így evangelizálni? Amikor egészen megújul. Az új evangelizáció az egyház gyökeres megújulása, nem csupán egy aktuális éves program. Mivel „az Egyház az evangelizációért létezik”⁵, az egyetlen küldetést újra középpontba állítani azt is jelenti, hogy az evangelizáció majd elrendezi a kevésbé fontos dolgokat az egyházban. Az evangelizációért magáért kell megújulnia az egyháznak, különben nem lesz képes rá.

Az új evangelizáció tehát valami új, nem régi programok leporolt és átcsomagolt változata, amit jövőre majd ismét átcsomagolhatunk. Az új evangelizáció új, mert új dolgokat cselekszünk benne, olyanokat, amiket a közelmúltban mi, katolikusok nem tettünk... Az új evangelizáció új, mely arra tanít, hogy elismerjük, nem tökéletes a pasztorációnk, változásra szorulunk.

2. Szükség van (új) evangelizációra?

Hogy az Egyház azért létezik, hogy evangelizáljon, nem kétséges:

- Isten azért választott egy népet, hogy benne nyerjen áldást a föld minden népe (vö.: Ter 12,3b).
- Jézus azért hirdeti az Isten országát, „ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἀπεστάλην, mert ezért küldettem” (Lk 4,43) – mondja.
- Jézus azért választott tanítványokat, „ἵνα ὦσιν μετ’ αὐτοῦ καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς

κηρῦσσειν – hogy vele legyenek és hogy elküldje őket hirdetni” (Mk 3,14).

– Jézus végrendeletszerű nagy parancsa, hogy az egész világon hirdessük az evangéliumot minden teremtménynek (Mk 16,15).

– Ezért kiállt fel Pál apostol: „οὐαὶ – Jaj nekem, ha nem evangelizálok” (1Kor 9,16).

– Ezt a hagyományt őrizte tisztán az őskeresztény egyház a hatalommal való térítés korszakáig.

– Így tanítanak a mostani pápák is: „Az evangélium továbbadása szükséges, egyedülálló, mással nem helyettesíthető munka. Nem tűri sem az indifferentizmust, sem a szinkretizmust, sem a hit átalakítását: mert tőle függ az emberek üdvössége.”⁶ „Itt az ideje, minden egyházi erőt be kell vetni az emberiség új evangelizálására és a missziók segítésére. Egyetlen krisztushívó, az Egyház semmilyen intézménye sem vonhatja ki magát a legfőbb parancs alól: Krisztust kell hirdetnünk minden népnek.”⁷

Figyelmezzünk VI. Pál szavaira: „Kérjük a keresztényeket és minden evangelizálót, fontolja meg imádságban a mondottakat: hogy az emberek ugyan üdvözülhetnek Isten irgalmas kegyelméből egyéb utakon is, ha mi magunk nem is hirdetjük nekik az evangéliumot; – de vajon mi magunk üdvözülhetünk-e, ha az evangéliumot nem hirdetjük: hanyagságból, félelemből, szégyenkezésből, amit Szent Pál úgy fejez ki, hogy »az evangélium szégyene«” (EN 80).

Hadd világítsam meg a helyzetet egy történettel:

Volt egyszer egy postás, akire egy fiatal ember – bármilyen ostobaságnak is tűnik – rábízta leánykérő levelének kézbesítését.

A levelet rendben át is vette a postás, de sok és számos teendőjének végzése közepette egyszerűen elvesztette a levelet. Nem tudván mi egyebet tegyen, miközben folytatta útját a címzetthez, azon gondolkodott, vajon mit is hazudjon neki:

– Kezeit csókolom hölgyem, tetszik tudni nem én vagyok ám a postás, ah dehogy, ez az öltözet csak jelmez rajtam...

– Jaj, bocsánat, hölgyem, rossz helyre csengettem, valójában nem is hoztam Önnek semmit. De ha már itt vagyok, és Ön ilyen gyönyörű

6. EN 14, VI. Pál

7. RM 3, II. János Pál

5. Ecclesia evangelizandi causa exstat. EN 14

rú, egy tea mellett elbeszélgethetnénk egy kicsit...

– Tetszik tudni elvesztettem az Önnek szóló levelet, de itt van a szomszédé. Jobb, mint a semmi, nem?

De egyik hazugságát sem tartotta elég jónak, mert maga is belátta, mindegyiknek lebukás lenne a vége.

Végül úgy dönt: hamisít egy elázott levelet. Fogott egy illatos levélpapírt, piros tintával saját kezűleg írt rá szerelmes szavakat, majd kirakta az esőre, hogy szétfolyjon és olyan halvánnyá legyen rajta az üzenet, hogy a leány már ne ismerjen rá szerelmének kézírására...

Mikor kézbesítette, az ifjú leány bár látta, hogy szerelmes levelet kap és azt is sejtette ki lehet a feladó, mivel nem ismerte fel rajta a szavakat, nem is válaszolt a lánykérésére és az eljegyzés elmaradt. A postás pedig megtarthatta állását...

Mit kellett volna tennie a postásnak?

Ez a postás mi vagyunk, az egyház. A fiatal ember Jézus, akinek szerelmes üzeneteit, de leginkább a leánykérőjét sóvárogva várja a világ. A halál kultúrájában élő világ Isten országára vágyik.

Isten a „μωρίας τοῦ κηρύγματος – a kérésgma ostobaságát” választotta, hogy üdvözítse a hívőket (1Kor 1,21). Ez valóban bolondságnak tűnik, de Isten ránk bízta az örömhír üzenetének kézbesítését. Van egy ránk bízott üzenet. Ránk van bízva. „Elküldöttek” vagyunk, apostol. Az evangelizáció az, amiért létezőnk. A postás a levelek miatt van.

Úgy látom, van egy ránk bízott üzenet, amit elvesztettünk. És ebben a stresszhelyzetben vannak közöttünk postások, akik teljesen elveszítik a küldetésüket és jelmez számukra apostolnak lenni. Más postások elfogadják a tényt, hogy nincs üzenetük és keresnek helyette más témákat, amikről jól lehet beszélgetni a világgal. Ezek azok, akik megelégszenek azzal, hogy anonim keresztényként elkönnyvelhetik a fél humanista világot, és akik különösen örülnek a vallásközi párbeszédnek, mivel azzal végre lecserélhetik a vallásilag intoleráns missziót... Ismét más postások lecserélik az üzenetet egy másikra, egy másik vallásból vagy világnézetből származóra, hogy könnyebb és eladhatóbb

legyen.⁸ Az ilyen postások számára fontos a feladó?

Van egy üzenetünk, amit elvesztettünk. Mit kell tennie egy postásnak, ha elveszti az üzenetet? *Visszamenni és megkeresni.* Előbb neki van szüksége arra, hogy evangelizálják.

Tapasztalatunk szerint akik még nem találkoztak az élő Istennel, a feltámadt Jézussal és az éltető Lélekkel egy személyes találkozásban, mindazok számára az evangelizáció egy terhes nyűg, amit igyekeznek lerázni magukról. De akiknek hirdették az evangéliumot és találkoztak Jézus Krisztussal megtértek hozzá, azoknál minden megváltozik, azokat elhallgattatni a nehéz!

Ezért senkit se akarjunk meggyőzni, hogy hirdesse az evangéliumot, ha még nem találkozott Istennel és nem fakad ebből a találkozásból, hogy nem képes hallgatni erről az Istenről, aki megváltoztatta az életét. Sőt, ki merjük jelenteni, nem az az egyházunk baja, hogy nem hirdetné az evangéliumot. Nem, hanem az, hogy túl sokan vannak azok, akik úgy próbálják továbbadni az evangéliumot, hogy maguk még nem merültek alá a Jordánban, hogy személyes tapasztalatot szerezzenek Isten szeretetéről, és nem mentek fel az emeleti terembe sem, hogy befogadja a saját személyes pünkösdjüket.⁹

Megállapíthatjuk, hogy evangelizálnunk szükséges, mivel küldöttek vagyunk és a világ is sóvárogva várja tőlünk Isten ránk bízott örömhírét.

De az evangelizáció nem olyan, amit propagálnunk, sulykolnunk vagy népszerűsíteniünk kellene. Egyszerűen hirdetni kell az evangéliumot a megkeresztelteknek is. Az fog evangelizálni, aki befogadja az evangéliumot és megferdődik vele. Ez az új evangelizáció.

8. Vö.: „Az evangélium hirdetője tehát inkább vállal lemondást és szenvedést, de nem teszi alku tárgyává az igazságot, amelyet továbbad. Nem hamisítja meg, nem kódósítja el az emberek kedvéért. Nem módosítja abból a célból, hogy az embereknek tessenek, hogy csodálkozzanak, hogy lelkesedjenek, hogy újszerű legyen.” EN 78

9. Vö.: José Prado Flores felszólalása a XIII. püspöki szinóduson 2012. október 16.: http://www.vatican.va/news_services/press/sinodo/documents/bolletino_25_xiii-ordinaria-2012/02_inglese/b18_02.html

3. Az evangelizáció három síkja

Egy kevésbé ismert törvényszerűsége szeretném először felhívni a figyelmet.

Az új evangelizációnak három alapvető síkja van – amely összecseng az egyház négy alapfunkciójával –, ez pedig: a prófétai, papi és királyi evangelizáció:

A **prófétai evangelizáció (martyria)** az evangélium szóval való továbbadása. Azért nevezük prófétainak, mert Istent küldötteiként, az Ő nevében szólunk és magáról Istenről. Két alapvető szakaszból áll: a kérügma első hirdetéséből és a katekéziszből.

A **papi evangelizáció (leiturgia)** középpontjában az Istennel való személyes találkozás létrejötte áll, amely egy közvetítő, „pap” segítségével jön létre: voltaképpen hídverés ember és Isten között, Isten meghívására és megbízatásából. A papi evangelizáció eszköze az imádság: közbenjárói ima, az Isten jelenlétét megtapasztaló imák, Isten szeretetének jelei (gyógyulások), a találkozások Isten és ember között, a szentségek. A papi evangelizációt az általános és a felszentelt papság végzi, ki-ki saját hatalmának megfelelően.

A **királyi evangelizáció (diakonia)** az evangélium tettekkel való bemutatása, mely jel a világban, kontraszt és vonzó. Parafrázisban mondva: élj, úgy, hogy mindenki úgy kívánjon élni, ahogy te; vagyis, mint egy király.

Nem gondolom, hogy ezzel a három síkkal újdonságot mondanék. Amit viszont ki szeretnék hangsúlyozni: ez nem azt jelenti, hogy az evangelizációnak három útja lenne, amit be lehetne külön-külön járni. Nagy tisztelettel minden testvérem iránt jelzem, hogy óriási nagy tévedés az, amikor úgy határozzák meg egyesek, akár mozgalmak is magukat, hogy: 1. „én a tettekkel való evangelizációt képviselem: nem kell beszélni, helyette, inkább élj úgy, hogy kérdezzenek”, vagy 2. „a mi házuk az imádság háza, mi imádkozunk az emberekért”, vagy 3. „mi kérügmatikusak vagyunk, a mi közösségünk küldetése csak az kérügma hirdetése”.

Az evangelizáció három síkjának elválasztása az evangélium ivartalanítása:

– Ha nincs jelen a királyi evangelizáció, akkor senki nem kíváncsi ránk, ha mégis beszélünk Istenről, hiteltelenek vagyunk és gúnyt űzünk az evangéliumból.

– Ha nincs jelen a papi evangelizáció és nincs lehetőség találkozni Istennel az evangelizáció során, akkor senki sem fog megtérni. Megtérésre ugyanis csak azokat hívjuk, akik már találkoztak Istennel, mivel hogy senki sem tud elköteleződni egy olyan személy mellett, akit még nem ismer.

– Ha nincs jelen a prófétai evangelizáció, senki sem tudja meg mi a reménységünk alapja.

A prófétai, papi és királyi evangelizáció együtt létezik, együtt hatékony és csak együtt valódi. Igaz ez egyéni, közösségi, plébániai, egyházmegyei szinten is: minden evangelizációs tevékenységünkben benne kell legyen mindhárom.

4. Az evangelizáció folyamata

Mindannyian, akik felnőttként megtértünk Krisztushoz ki tudunk emelni egy-egy fontos napot az életünkéből, amikor először találkoztunk Istennel, ill. a legmeghatározóbb találkozást, vagy amikor mellette döntöttünk, de úgyszintén mindannyian fel tudjuk vázolni azt az utat, folyamatot, ahogy Istent meglettük, ill. ahogy Isten magához vont bennünket. Mert az evangelizáció egy folyamat, melynek van néhány nevezetes és törvényszerű eseménye.

Az evangelizációt új paradigmaként az intellektualista hittérítés helyett¹⁰ a II. Vatikáni Zsinat vezette be az AD GENTES határozatban, ahol már folyamatként mutatja be.¹¹

VI. Pál az Evangélii Nuntiandi kezdetű apostoli levelében nem ad egy átfogó felsorolást, de kiemeli az élet tanúságtételét, melyet az első hirdetés kell kövessen.¹²

10. Nagy vonalakban: az (új) evangelizáció korszaka előtt a meghatározó hittérítési paradigma az intellektus hatalmával való térítés volt, mely a felvilágosodásra adott válasz volt az egyház részéről. Ez előtt pedig a meghatározó paradigma egész a római birodalomig visszamenőleg a kard és az uralkodói hatalommal való alattvalói hittérítés volt.

11. I. A keresztény tanúságtétele: 1. Az élet tanúbizonyossága; a párbeszéd 2. A szeretet érvényesülése II. Az evangélium hirdetése és Isten népének összegyűjtése 3. Az evangélium hirdetés és a megtérés 4. Katekumenátus; keresztény beavatás III. A keresztény közösség kialakulása 5. A hívők egybegyűjtése 6. A bennszülött klérus megszervezése: AG 11–16

12. „Az evangélium hirdetésének útja mindenekelőtt a tanúságtétel. [...] Ez az evangelizáció első lépése. [...] Hosszabb távon azonban az élet legszebb tanúságtétele is kevés, ha nem kíséri és igazolja az, amit Péter

Az utolsó legteljesebb mértékű összefoglalót a Katekézis Általános Direktóriuma adja, mely hat lépést vázol fel.¹³

1. Inkulturált szeretet
2. Tanúságtétel
3. A megtérésre hívó első hirdetés: „Az »első hirdetés« által kifejezetten hirdeti az evangéliumot és megtérésre hív.”¹⁴
4. Katekézis és beavatás
5. Közösség
6. Misszió

Lássuk részletesebben, vázlatosan a folyamatot egy személyes evangelizációban:

Inkulturált szeretet

Az evangelizáció a királyi síkban kezdődik: élni az evangéliumot, hogy Isten országa körülötünk legyen. Ez nem szervezett programokat jelent, a pusztán létünk tettei az evangélium.¹⁵ Csak nyitottan élünk, hogy a kívülállók beelásson az életünkbe (vö: Mt 5,14–16). Ha közöttünk van Isten országa, az vonzza a figyelmüket.

Ismerkedünk, kapcsolatokat hozunk létre, hogy megismerjenek bennünket és mi is megismerjük másokat: az életüket, gondolkodásmódjukat, örömeiket, bánatukat. Ez a hit-zászlók¹⁶ állításának ideje (de ennél jobban nem exponáljuk szóval a hitünket), ahol nem szégyell-

apostol így fejez ki: „Adjatok számot reménységetekről. Ezt a reménységünket ki kell fejteni a Jézus Krisztusról szóló világos, egyértelmű beszéddel. A Jó Hírt, amelyet először az élet tanúságtétele mutatott be, előbb-utóbb az élet igéjével is hirdetni kell. Addig nem lehet szó teljes értékű evangelizációról, amíg nem hirdetjük a názáreti Jézusnak, Isten Fiának nevét és tanítását, életét és ígéreteit, Országát és misztériumát.” EN 21–22

13. KÁD 47–49

14. KÁD 48

15. „Korunk embere inkább hisz a tanúknak, mint a tanítóknak, inkább a tapasztalatnak, mint a tanoknak; jobban az életnek és a tetteknek, mint az elméleteknek. A keresztény élet tanúsága a misszionálás első és pótolhatatlan formája. [...] A tanúságtétel első formája a misszionáriusnak, a keresztény családnak és a templomi közösségnek az élete, amely új magatartásmintát közvetít.” RM 42

16. Hit-zászló: Annak természetes és rövid megvallása, hogy Isten miatt élünk így. De ennél nem több. Míg a tanúságtétel Istenről és a vele való kapcsolatunkról szól, a hit-zászlók inkább rólunk szólnak, akik Isten miatt élünk így vagy úgy.

jük, hogy keresztények vagyunk és, hogy Isten miatt élünk így.

Ezt a minden további lépésnek alapot adó királyi evangelizációt nem lehet kampányszerűen végezni, ezt egy igazi keresztény életmód egy evangelizációs életstílus teszi lehetővé.

Tanúságtétel

Ha a hit-zászlók kapcsán van érdeklődő ismerősünk, akkor tovább lépünk az evangelizáció folyamatában. Folytatva az inkulturációt, a megismerését és az életünkbe való beletekintést, prófétai szakaszhoz érkezünk: a tanúságtételhez, mely a tettek és a szavak tanúságtétele. Olyan közel kell engedjünk magunkhoz, hogy meglássa életünkben, hogy és miért élünk így.

A szóbeli tanúságtétel arra való, hogy kifejezetten megvalljuk, ki számunkra Isten és hogyan változtatta meg Jézus az életünket.

Az érdeklőket imában Jézus elé visszük és ezzel elkezdődik a papi sík is az evangelizációban.

Első hirdetés

Ha az ismertségi szintünkben kialakult a bizalom, ismerősünk hitelesnek tartja a tanúságtételünket és a tanúságtétel folytán nyitott lett Isten megismerésére, újabb szakaszba lépünk: az első evangelizáció szakaszába.¹⁷

Ekkor hirdetjük meg neki a kérügmát, és haladunk a 6 pont dinamikája szerint: Isten szeretete – bűn, mely elválaszt tőle – üdvösség Jézusban – hit és megtérés – a Szentlélek ajándéka – közösség és egyház, mint Isten országa.¹⁸

Ez a meghirdetés inkulturált, mivel már ismerjük őt eléggé ahhoz, hogy lássuk hol fáj

17. „Az igehirdetésnek a misszióban mindig elsőbbsége van. Az Egyház nem tekinthet el Krisztus kifejezett parancsától; nem szabad az emberek előtt elhallgatnia az Örömhírt, hogy Isten szereti és üdvözíti őket.” RM 44

18. „Az evangelizáció mindig magában foglalta annak egyértelmű meghirdetését – ami hatékonyságának mintegy az alapját, középpontját és csúcát képezi –, hogy Krisztusban minden embernek fel van ajánlva az üdvösség mint Isten kegyelmének és irgalmának ingyenes ajándéka. [...] Ez a misszió és az Egyház életének középpontja, az egész evangelizáció fundamentuma. [...] A hithirdetés tárgya Jézus Krisztus, akit megfeszítettek, aki meghalt és feltámadt: Őáltala szabadulunk meg teljesen és ténylegesen a gonosztól, a bűntől és haláltól; Őbenne ajándékozza Isten az „új életet”, az isteni és örök életet. Ez az a „jó hír”, amely megváltoztatja az embert és az emberiség történetét.” RM 44

neki leginkább Isten szeretetének és országának hiánya. A személyes első evangelizációt szervezett is követheti.

Ha a meghirdetés a Szentlélek közreműködés folytán hitet szül, az Istennel való találkozásra való meghívás követi a Szentlélektől vezetve (papi evangelizáció).

Csak azt hívjuk első megtérésre,¹⁹ aki már találkozott Istennel. Az első megtérést a Szentlélekben való újjászületés erősíti meg. Ez a szakasz a keresztyén közösségbe való (nem formális) belépéssel ér véget.

Katekézis és beavatás

Ha Krisztushoz tért a testvérünk, akkor elkísérjük őt a befogadó közösségbe, hogy a katekumenátus útján végighaladva megszilárduljon a megtérése és felnőjön Krisztusban a keresztségig. A felnőtt katekézist és a beavatás részleteit az ismertsége miatt itt nem részletezem.

Közösség

A katekumenátus szakasza után a testvérünk egy közösség része és az egyház egyik tagja lesz. Bevezetjük őt a közösségi, egyházi szolgálatokba, hogy építse azt.

Misszió

Miután keresztyén volta megszilárdult és a megerősítés és a küldetés szentségében is részesült felkészítést kap a misszióra és bekapcsolódik az evangelizációba Isten hívása szerint.

Jézus minden hívőt meghívott arra, hogy evangelizátor legyen: a mindennapi élete során az ismerőseinek és idegeneknek is képes legyen az Örömhírt – vagyis Jézus személyét – hirdetni, és a Vele való életátalakító találkozásról bátran tanúságot tenni, megtérésre vezetni.

Az evangelizáció az életszentséggel együtt mélyül életstílussá.²⁰

Akiket Krisztus közülük meghív, azokból katekéták, szervezett evangelizációk igehirdetői, missziós vezetők, papok lesznek, de soha nem múlnak el evangelizátorok maradni.

5. Kérügma és katekézis

Az evangelizáció folyamatában meg kell tudnunk különböztetni a két hasonló, egymást kiegészítő és egymást követő szakaszt. A kérügma a keresztyén üzenet első meghirdetése. A katekézis a hit fokozatos tanítása, nevelés.

A kérügma és a katekézis között mély összefüggés és összhang van, ugyanakkor fontos különbségek is. Két egymást követő lépés, mely kölcsönösen igénylik és kiegészítik egymást és ahol a kérügma megelőzi a katekézist.²¹

A kérügma az örömteli megmentő (szótéria) üzenet első kihirdetése, mely a hirdetés pillanatában már megtapasztalható és választ vár a hallgatójától.

A kérügma szó 9× szerepel²² a Szentírásban, (a legismertebb hely az 1Kor 1,21: „a kérügma bolondsága által”) az igei alakja 61× – az evangéliumokban legtöbbször Márkban (13×) –, mely a görögben nem is vonz tárgyat.

A katekézis szó igei alakjában 8× fordul elő az Újszövetségben.²³

A kérügmának az életben elfoglalt helye egészen más, mint a katekézisé. A kérügma egy első találkozás egy jó hírről, melyben érintett vagyok, a megtérésre irányul. A katekézis már egy elfogadott jó hír kibontása, tanítása, rendszerezése, életre váltása azok számára, akik már befogadták a kérügmát. A módszere is más: a kérügmát az Újszövetségben mindig hirdetik, a katekézist pedig tanítják és visszamondják. Jé-

19. „Isten ígéjének hirdetése a keresztyén megtérésre irányul, azaz Krisztusnak és az ő Evangéliumának teljes és őszinte befogadására a hit által. A megtérés Isten ajándéka, a Szentháromság műve; a Lélek az, aki megnyitja a szívet, hogy az emberek higgyenek az Úrnak »és megvallják« Őt.” RM 46

20. „Minden missziós meghívás természeténél fogva a szentségre való meghívásból ered. Minden egyes hit-hirdető csak akkor igazi misszionárius, ha vállalja a szentség útját. »A szentség alapvető előfeltétel és helyettesíthetetlen követelmény az Egyház üdvözítő küldetésének teljesítéséhez.« A szentségre való általános meghíváshoz szorosan kapcsolódik a misszióra

való általános meghívás: minden hívő meghívást kapott az életszentségre és az igehirdetésre.” RM 90

21. „Az első igehirdetés a még nem hívőkhöz és azokhoz szól, akik ténylegesen vallási közömbösségben élnek. Feladata, hogy hirdesse az Evangéliumot és megtérésre hívjon. Az »Evangélium első hirdetésétől különböző« katekézis elősegíti és érleli a kezdeti megtérést azáltal, hogy hitre neveli a megtértet és betesztíti a keresztyén közösségbe. Az Ige szolgálatának két módja kiegészíti egymást.” KÁD 61

22. Mt 12,41; Mk 16,8; Lk 11,32; Róm 16,25; 1Kor 1,21; 2,4; 15,14; 2Tim 4,17; Tit 1,3

23. Lk 1,4; ApCsel 18,25; 21,21; 21,24; Róm 2,18; 1Kor 14,19; Gal 6,6

zus például Isten országát hirdette és tanította is, attól függően kihez szólt.²⁴

	<i>Kérügma</i>	<i>Katekézis</i>
<i>Etimológia</i>	κήρυγμα < κηρύσσω hirdet, nyilvánosságra hoz, hangosan bejelent, kikiált; a hírnök szava, kiáltása, közhírré tétel, a (győztes) kihirdetése, az evangélium meghirdetése	κατήχησις < κατηχέω visszhangoz, kérdés-felelet formájában szájról-szájra tanít; visszamondott tanítás
<i>Cél</i>	megettérés	növekedés, megőrzés
<i>Tartalom</i>	az első üzenet	a teljes hitletétemény
<i>Módszer</i>	εὐαγγελίζω jó hírt hozni, örömmel hírdetni	διδάσκω, παιδεύω tanítani és nevelni
<i>Ismertető jelei</i>	örömteli, rövid, aktuális, rám vonatkozik, a kezdet	hosszú, fokozatos, rendszerezett
<i>Alany</i>	evangelizátor	katekéta

Ahhoz, hogy valami növekedjék, szükséges, hogy előtte életre keljen. Jézus előbb feltámasztja Jairus lányát és csak utána ad neki enni. Mi megfordítjuk: katekézist adunk a még nem újjászületetteknek. Pedig a katekézis nem helyettesítheti a kérügmát és nem is előzheti

24. A βασιλεία (του Θεού) kifejezés a négy evangéliumban 104× fordul elő. Ebből 13 olyan eset van, amikor kifejezetten a hirdetéssel kapcsolatosan említi az evangélista: Mt 3,2; 4,17; 4,23; 9,35; 10,7; 24,14; Mk 1,15; Lk 4,43; 8,1; 9,2; 9,11; 9,60; 16,16. 58 másik olyan eset van, amikor kérügmatisz értelemben szerepel [keresni, meghallani, meglátni, meglelni, elveszíteni, bezárni, megtalálni, bemenni, meghívni, lenni, asztalhoz ülni, birtokba venni, közeledni, elérkezni]: Mt 6,10; 6,33; 8,11; 8,12; 12,28; 13,19; 13,38; 13,44; 13,45; 13,47; 16,19; 16,28; 18,3; 18,4; 19,14; 19,23; 19,24; 20,1; 21,31; 21,43; 22,2; 23,13; 25,1; 25,34; Mk 9,1; 9,47; 10,14; 10,15; 10,23; 10,24; 10,25; 11,10; 12,34; 15,43; Lk 9,27; 9,62; 10,9; 10,11; 11,2; 11,20; 12,31; 12,32; 13,28; 13,29; 14,15; 17,20; 17,20; 17,21; 18,16; 18,17; 18,24; 18,25; 19,11; 22,29; 23,42; 23,51; Jn 3,3; 3,5. A többi 37 esetben pedig kateketikus helyzetben szerepel: Mt 5,3; 5,10; 5,19; 5,19; 5,20; 7,21; 11,11; 11,12; 13,11; 13,24; 13,31; 13,33; 13,41; 13,43; 13,52; 18,1; 18,23; 19,12; 20,21; 26,29; Mk 4,11; 4,26; 4,30; 14,25; Lk 1,33; 6,20; 7,28; 8,10; 13,18; 13,20; 18,29; 19,12; 19,15; 21,31; 22,16; 22,18; 22,30.

meg. A kérügma és a katekézis sorrendje nem cserélhető fel. Pál szerint a kérügma az alap: „az alapon kívül, amely Jézus Krisztus, más alapot senki sem rakhat” (1Kor 3,11).

Az evangelizációs gyakorlatunkban mégis nem gyakori, hogy jézusi erkölcsöket tanítunk olyanoknak, akik még nem fogadták el Jézust életük példaképének, és emiatt kudarcot vallunk a nevelésben? Néha úgy gondoljuk, hogy a katekézisünkkel van baj, mert nem emészthető a fiataljainknak. Pedig máris emészthetővé válna, ha a kérügma megelőzné.

A kérügma módszere sem cserélhető le a katekézisére. Pedig gyakori, hogy bár elhangzik a kérügma, de nem hirdetve, hanem didaktikusan tanítva, és így nem szólít meg, elveszti az erejét.

6. A kérügma hatékonysága

A kérügma hirdetése nem egyszerű felmondás, hanem próféta szolgálat, melyben a kérügma ῥῆμα-vá, Isten aktuális beszédévé válik a Szentlélek működése által.

A hirdetett igében, az evangéliumban Jézus, Isten Igéje lakozik és közli magát benne. Ez az evangélium hatalma. Ezért fakadhat a hit az evangélium hallgatásából és meghallásából²⁵ (vö.: Róm 10,17).

Mivel pedig ugyanaz a Lélek szól a hírnök ajkán, aki titokzatosan abban a szívben lakik, amelynek az evangélium szól, belülről megnyitja és megettéri azt. Ő a hirdetett ige hatékonysága. Nincs más dolgunk, mint az evangéliumot hirdetni a Lélek erejével, a szívek megettérése nem Isten tette.

A kérügma az a háló, amit kivette halaknak oly bő sokasága akad fel rajta, hogy szakadozni kezd a hálónk (vö.: Lk 5,9)

„Nem szégyellem ugyanis az evangéliumot, mert Isten ereje az minden hívő üdvösségére.” (Róm 1,16)

Felhasznált irodalom

- José H. Prado Flores, Hogyan evangelizáljuk a megkereszteltet?, Marana Tha 2000 Alapítvány, Budapest, 1999.
- Kunszabó Zoltán (szerk.), Városmisszió felkészülési füzetek I., Budapest, 2006
- Fabio Cardi, A te Igéd tűz, Új Város, Budapest 2009

25. „A hit a hirdetésből fakad.” RM 44